

Slik kan Oljefondet bli «best-i-test»

Av: Gunnell E. Sandanger

Framtiden i våre hender har gjennomgått investeringsstrategien for flere større pensjonsfond rundt i verden og har råd til hvordan oljefondet kan bli best i praksis på klima og etikk.

Gjennomgangen har vi gjort i forbindelse med at Finansdepartementet med jevne mellomrom nedsetter et Strategiråd som får i oppgave å se på den langsiktige investeringsstrategien til SPU. Strategirådet nedsatt i 2013 fikk i mandat å:

«gi råd om hvordan investeringsstrategien kan videreutvikles og bidra til økt åpenhet og debatt om viktige valg knyttet til fondets investeringsstrategi.

Rådet skal vurdere hvordan en kan lukke eventuelle avvik fra beste praksis internasjonalt for ansvarlige investeringer slik at fondet er en pådriver for utviklingen.¹»

1. Bli ledende

Framtiden i våre hender mener at følgende grep må taes for å få et klimavennlig oljefond, som også vil gjøre det ledende i utviklingen av ansvarlige investeringer:

1.1 Andelen miljørelaterte investeringene må økes

I dag utgjør investeringene i det miljørettede programmet 0,7 prosent av oljefondet, ved nyttår 2012, 26 milliarder av totalt 3816 milliarder.

Solberg-regjeringen vurderer å opprette et eget mandat for Oljefondet innen fornybar energi – et mandat med de samme krav til forvaltning som de andre investeringene. Dermed vil fondet kunne kjøpe vindmølleparker slik det i dag kan kjøpe eiendom.

Dersom dette mandatet gjennomføres vil andelen av hele fondet som er investert miljøvennlig øke. Vi mener den innen 2015 må være oppe på 5 prosent, det vil fremdeles være en lavere andel enn det som i dag investeres i olje, kull og gass. Videre bør andelen opp til 15% i 2020.

Det er også muligheter for å gjøre positive miljøtiltak innenfor for eksempel eiendomsporteføljen. NBIM er i dag pålagt å «integre hensyn til» og «å legge vekt på blant annet energieffektivitet»², men det er ingen målbare krav til energieffektivisering. Dette mener vi må på plass.

1.2 Det må bli mulig å gjøre uttrekk av selskaper på grunnlag av høye klimagassutslipp

I de etiske retningslinjene er det rom for uttrekk ved «alvorlig miljøskade». Dette inkluderer imidlertid ikke miljødeleggelse forårsaket av alvorlige klimagassutslipp. Framtiden i våre hender mener vår tids største miljøtrussel må gi grunnlag for uttrekk. Mandatet og de etiske retningslinjene må endres slik at det blir mulig å følge opp selskaper som har en virksomhet som forårsaker alvorlig klimautslipp og på denne måten bidrar til alvorlig miljøskade. Det bør bli mulig å sette til observasjon og å utelukke selskaper som kjennetegnes ved følgende:

- Høye klimagassutslipp gjennom utvinning av kull, tjæresand og skiferolje.
- Høy utslippintensitet per produsert enhet

¹ <http://www.regjeringen.no/nb/dokumentarkiv/stoltenberg-ii/fin/Nyheter-og-pressemeldinger/nyheter/2013/strategirad-skalse-pa-ansvarlig-investe/mandat-for-strategiradet-2013-.html?id=712026>

² <http://www.regjeringen.no/nb/dokumentarkiv/stoltenberg-ii/fin/Nyheter-og-pressemeldinger/pressemeldinger/2010/spu-investeres-i-eiendom.html?id=594019>

- Undergraving av det internasjonale klimaarbeidet

1.3 Best-i-klassen filtrering må tas i bruk på hele eller deler av fondet.

Framtiden i våre hender mener dessuten at fondet bør innføre en best-i-klassen-filtrering. Dette betyr at fondet investerer i de selskapene med best klimaprofil og unngår de verste.

1.4 Det må bli mer åpenhet i eierskapsutøvelsen av fondet

Åpenhet er en forutsetning for å se hvordan en klimavennlig og grønn investeringsstrategi arter seg i praksis, og gir adgang til nødvendige kritiske innspill. Et konkret eksempel er at vi mener hvilke kriterier som ligger til grunn for at et selskapet inkluderes i miljøprogrammet og hvilke selskaper som inkluderes må offentliggjøres.

2. Beste praksis

Vi har laget en oversikt over ulike eksempler på god praksis knyttet til disse kravene ved å gjennomgå praksisen til fire pensjonsfond: Nederlandske ABP og PGGM, amerikanske CalPERS og det britiske miljødepartementets pensjonsfond, EAPF. For at pensjonsfondet skal bli ledende er det ett felt som det spesielt henger etter på: andelen miljørettede og sosiale investeringer

2.1 Det nederlandske pensjonsfondet, ABP

Det nederlandske pensjonsfondet, *ABP*, var ved utgangen av 2012 på 281 milliarder euro. Det er dermed ett av de tre største pensjonsfondene i verden.

Fondet har siden 2012³ integrert kriterier knyttet til miljø, sosiale forhold og godt styresett (såkalte ESG-faktorer) i hele porteføljen. Fondet tar i bruk negativ filtrering, eierskapsutøvelse og gjør bruk av såkalte tematiske investeringer som verktøy i integreringen.

Andel miljørettede og sosiale investeringer

ABP skriver i sin *Responsible Investment Report 2012*⁴ at 8,5 milliarder euro av investeringene deres har en såkalt *high sustainability value*. ESG-investeringene (*Environmental, Social and Corporate Governance*) er fordelt på blant annet infrastruktur, hedgefond og fast eiendom. Dette utgjør en andel på 3 prosent av fondet.

Nedsalg på grunn av høye klimagassutslipp

Konkrete konsekvenser av integreringen har vært at fondet i 2012 solgte seg ned i et energiselskap på grunn av manglende evne til å redusere CO₂-utslipp. Videre har de solgt seg ned i et selskap som formidler tjenester til oljeselskap på grunn av beskyldninger om bestikkelser og korrupsjon. Andre konsekvenser er at ABP lar være å kjøpe seg ytterligere opp i selskaper på grunn av svakheter ved deres ESG-gjennomføring.

I 2010-rapporten⁵ viste ABP for eksempel at de hadde økt investeringene i GlaxoSmithKline (GSK) på grunn av selskapets nye bærekraftigstrategi. Fondet bestemte seg også for å redusere investeringene i energiselskapene BP og Drax. Når det gjelder Drax, valgte ABP å redusere investeringene på grunn av selskapets store utslipp, som kan bli en stor risiko på grunn av sterkere britisk regulering av utslipp.

³ ABP (2013) Responsible Investment Report 2012

http://www.abp.nl/images/ABP%20Responsible%20Investment%202012_tcm160-160580.pdf

⁴ ibid

⁵ ABP (2011): Responsible Investment Report 2010.

Åpenhet i eierskapsutøvelsen

I sin bærekraftsrapport lister ABP opp hvilke selskaper de har hatt dialog med på følgende tema: Klimaendringer, styresett, miljøstyring, helse og sikkerhet, menneskerettigheter, arbeiderrettigheter og standarder, transparens og ansvarlighet.

Til sammen oppgir de i 2012- rapporten navnene på i underkant av 200 selskaper som de har hatt dialog med. Totalt oppgir de i rapporten å ha vært i kontakt med 351 selskaper, hvorav 101 i møte, 120 per telefon, 57 via e-post og 53 per brev.

2.2 En real andel miljø- og sosialt rettede investeringer: PGGM

Det nederlandske pensjonsfondet *Stichting Pensioenfonds voor de Gezondheid, Geestelijke en Maatschappelijke Belangen* (PGGM) forvalter 133 milliarder euro.

De målrettede ESG-investeringene inneholder blant annet mikrofinans, infrastruktur, aktiv eierkapital og strategiske investeringer i fond eller organisasjoner som driver samarbeid om ESG-spørsmål, som Triodos Bank og Sustainalytics.

Andel ESG-investeringer

I 2012 utgjorde de målrettede ESG-investeringene i PGGM 4,2 milliarder euro eller 3,16 prosent av fondet⁶.

PGGM har vært en pioner når det gjelder innovativ finansiering av storskala grønne prosjekter, som verdens største vindkraftprosjekt i Storbritannia⁷. Disse investeringene er svært profilerte, og har dermed verdi utover det rent finansielle.

Åpenhet i eierskapsutøvelsen

Fondet offentliggjør detaljer om hvordan de integrerer hensyn til god selskapsstyring, miljø og samfunnsmessige forhold i investeringsprosessene i de ulike aktivaklassene.

Fondet offentliggjør 22 selskaper de målrettede ESG-investeringene er inne i, hvilken investeringskategori de tilhører (infrastruktur, mikrofinans, privat kapital/ikke børsnotert/Private equity), med en påfølgende kort beskrivelse av investeringsobjektet⁸.

Fondet oppgir å ha hatt kontakt med 746 selskaper vedrørende ESG-spørsmål.

2.3 Redusert energibruk i eiendomsporteføljen: CalPERS

Det california-baserte pensjonsfondet, *CalPERS*, er det største amerikanske offentlige pensjonsfondet. Fondet er på 231,9 milliarder USD.

Andel miljørettede investeringer

Gjennom sitt *Alternative Investment Management* program har de investert 1,2 milliarder USD i fornybar energi, dvs. 0,5 prosent av fondet⁹.

Fondet investerer 2,3 milliarder kroner i skog både i USA og andre land. De oppgir at mesteparten av investeringene, som går via eksterne forvaltere, er plantasjer. Skogsinvesteringene utgjør ca 1 prosent av fondet. Men vi antar at den totale miljøeffekten er diskuterbar for enkelte av investeringene, ettersom det er flere miljøutfordringer knyttet til en del plantasjedrift.

⁶ PGGM (2013) Responsible Investment Annual Report 2012.

⁷ PGGM Investments (2012) *World's largest offshore wind farm off the coast of Cumbria breaks industry records*. 2012

⁸ PGGM (2013), *Responsible investments 2012*, s 26.

http://www.pggm.nl/Images/Responsible%20Investment%20Annual%20Report%202012%203_tcm21-186761.pdf

⁹ CalPERS (2013) *Towards Sustainable Investment 2012*. <http://www.calpers.ca.gov/eip-docs/about/press/news/invest-corp/esg-report-2012.pdf>

Eiendom og energieffektivisering

CalPERS satte i 2004 et mål om redusere energiforbruket for sine eiendomsinvesteringer med 20 prosent i løpet av fem år. I 2012 var energiforbruket redusert med hele 22,8 prosent.

2.4 Høy andel i ren og fornybar energi – det britiske miljødepartementets pensjonsfond

Det britiske miljødepartementets pensjonsfond (*EAPF*) er på over 2000 millioner pund. Fondet har en helhetsstrategi på miljø. Strategien oppfordrer alle forvalterne til å bruke miljørangeringer i investeringsbeslutninger. Det fokuseres på "best-in-class"-positiv filtrering og eierskapsutøvelse heller enn uttrekk.

Andel miljørettede investeringer

Fondet har nå investert ca 12 prosent i ren og fornybar energi, og målet er at 25 prosent skal være investert i ren og fornybar energi innen 2015¹⁰.

Hver fondsforvalter må innlevere en kvartalsvis rapport om miljøproblemstillinger som har dukket opp i løpet av investeringsprosessen. De må forklare eventuelt omstridte investeringer og begrunne hvorfor de har stemt mot eller for forslag på selskapenes årsmøter.

EAPF måler både miljøfotavtrykk og karbonfotavtrykk på deler av investeringene sine og sammenligner med referansen *MSCI All Country World*. Fondet følger utviklingen over tid.

Åpenhet i eierskapsutøvelsen

Fondet har en oversikt over de 20 største investeringene i årsrapporten og en geografisk oversikt over investeringene. De lister opp topp 10 investeringene innenfor tre kategorier til; investeringer fordelt på de 10 største kategoriene (f.eks olje og gass 2,6% av fondet), topp 10 britiske investeringer og topp 10 globale investeringer.

Fondet har hatt 223 interaksjoner med selskaper i forhold til ESG-spørsmål og 771 gjennom en ekstern spesialisert tjeneste.

---

¹⁰<http://www.eapf.org.uk/~media/Document%20Libraries/EAPF/Publications%20for%20Members/Annual%20Reports/0498%20EAPF%20Active%20ARA%20Web%20Version.pdf>